

22.9.2017

Yhteinen tiedon hallinta -kärkihanke

Yhteinen tiedon hallinta -hankkeen projektiryhmän kokous

Aika 24.8.2017, klo 9.00–12.00

Paikka VM (Mariankatu 9), nh Pullonkaula / etäyhteys*
*kokouksen etäyhteystiedot kalenterikutsussa

Osallistujat

Riitta Autere, pj.	VM, neuvottele virkamies
Anne Kauhanen-Simanainen, varapj.	VM, neuvotteleva virkamies, ESTE
Suvi Remes	VM, erityisasiantuntija
Leena Raittinen	VM, erityisasiantuntija
Kimmo Mäkinen	VM, kehittämisspäälikkö, klo 10.00 saakka
Eero Konttaniemi	VRK, kehityspäälikkö, ESTE
Taru Rastas	LVM, viestintäneuvos, ESTE
Elisa Kettunen	Kuntaliitto, erityisasiantuntija, klo 9.30–10.30
Matias Frosterus	Kansalliskirjasto, tietojärjestelmäpäälikkö
Juha Mykkänen	THL, kehittämisspäälikkö, ESTE
Heikki Siltala	THL, IT-kehittämisspäälikkö (varahenkilö), etänä
Minna Rintala	Vero, ylitarkastaja, etänä
Päivi Tommila	TEM, neuvotteleva virkamies, etänä
Taina Nurmela	Helsingin kaupunki, projektipäälikkö
Jaana Nevalainen	VRK, hankepäälikkö

1 Kokouksen avaus

Kokouksen avaus

- Autere puheenjohtajana avasi kokouksen ja esittäytyi samalla uutena henkilönä hankkeen työssä.

Edellisen kokouksen muistion (liite 1) hyväksyminen.

- Muistio hyväksyttiin.
- Muista aikatauluista johtuen esitettiin käsiteltävän omadata-asiat asialistan kohdan 2 jälkeen kokouksen aluksi. Esitys hyväksyttiin.
- Tuotiin tiedoksi, että pp-muotoisten liitteiden avaamisessa VYVI-työtilasta on ilmennyt teknisiä haasteita. Todettiin, että tilannetta seurataan ja selvitetään tarpeen mukaan.

2 Projektiryhmän kokoonpano

Käydään läpi projektiryhmän kokoonpanon muutokset.

Liite 2 (jaetaan pöydälle).

Esittelijä: Riitta Autere

Autere kävi läpi hankkeen ohjauksesta vastaavan projektiryhmän kokoonpanon muutokset, joita eri syistä on esitetty tehtävän. Liitteen mukainen asettaminen on prosessissa.

3 VRK:n toteutuksen hankesuunnitelma ja roadmap

VRK on laatinut toimintasuunnitelman ja roadmapit hankkeessa tehtävän työn toteutukselle.

Liitepaketti 3.

Päätösesitys: Projektiryhmä hyväksyy suunnitelman.

Esittelijä: Jaana Nevalainen

Käytiin läpi hankeasiakirjat. Todettiin, että kuten muitakin hankkeen suunnitelmia, näitä päivitetään tilanteen mahdollisesti niin vaatiessa. Nämä päivittyvät asiakirjat ovat saatavilla aina uusimmassa versiossaan VYVI-työtilasta Hankemateriaalit >> VRK-YTI-kansion materiaalit.

Projektiryhmä hyväksyi suunnitelman.

4 MyData muutosvoimana, vaikutuksia julkiseen hallintoon -selvitys

VN-TEAS tutkimus- ja selvityshankkeena toteutettu selvitys omadatan vaikutuksista julkiseen hallintoon on valmistunut. Raportti julkaistaan MyData2017-konferenssissa 1.9.2017.

Liite 4, tiedoksi.

Esittelijä: Kimmo Mäkinen

Mäkinen kävi läpi Valtioneuvoston kanslian tutkimus- ja kehitystoiminnan hankkeena toteutetun selvityksen tavoitteet, tehtävänannon, toteutustavan sekä keskeisimmät tulokset. Niiden osalta keskustelua tullessa herättämään ajatukset mm. viranomaisten uudenaikaisesta roolista tiedon hallinnassa pitkällä tähtäimellä, mikäli ihmiskeskeinen tiedon hallinnan toimenpiteet etenevät. Lisäksi on tuotu esiin tarpeita tiedon hallinnan rajapintaistamiseen, jotta tietoa saadaan irti ja liikkeelle. Myös hinnoittelun kysymyksiä eri kulmilla on käsitelty. Selvityksestä julkaistaan tiedote 1.9., ja sitä voi välittää omissa kanavissaan eteenpäin. Selvityksen olemassa olo ei tarkoita, että kaikkea siinä esiintuotua saman tien implementoidaan vaan tutkimustulokset toimivat yhtenä kehityksenä edistää tätä tiedon hallinnan ulottuvuutta. Selvitys tulee saataville tietokäyttöön.fi:n kautta.

Nurmela toi esiin, että Helsingin kaupunginhallitus tehnyt omadata-linjauksen ja sitoutunut vahvasti sen edistämiseen. Tommila totesi, että myös Kasvupalvelu-lainsäädännön kontekstissa käsitellään tätä kysymystä ja selvitys voi tuoda siihen hyviä huomioita ja pohjaa keskusteluille.

5 OmaData julkisessa hallinnossa (YTI-TP1)

Julkisen hallinnon omadata-arkkitehtuurisuunnittelu käynnistymässä. Käydään läpi OKM-yhteistyön tilanne ja keskustelut.

Esittelijä: Jaana Nevalainen

Keskusteltiin tilannekatsaus hankkeen omadata-työstä. Yhteistyöneuvottelut OKM:n kanssa ovat edenneet ja palvelukehitykseen vaikuttaisi syntyvät yhteinen kehittäjäpooli, jossa toteuttavina osapuolina ainakin VRK, OPH ja CSC. Toteutustapaa vielä selvitetään ja tarkennetaan; työllä on suomi.fi -palveluita hyödyntäen erittäin vahva liitos myös KaPA-ohjelmaan ja sovittamista tarvitaan roadmapien osalta. Omadata-arkkitehtuurityö käynnistyy VRK:n vetämänä, siihen mukaan tahot, joilla nyt aktiivista etenemistä asiassa; työhön on hankittu omadataa hyvin tunteva asiantuntija arkkitehdiksi ja tavoitellaan kansallista omadata-

ICT-arkkitehtuurisuunnitelmaa. Myös D9:n asiantuntijoita työssä mukana. Työllä on tiukka aikatauluvaatimus OKM:n substanssilainsäädännön voimaantulosta johtuen ja siksi myös itse kehitystyö todennäköisesti käynnistyy osin rinnan suunnittelun loppuvaiheen kanssa. VM käy vielä keskustelua säädöstaustasta, jotta toimijaroolit myös siltä osin kunnossa työn etenemiseen.

Käytiin keskustelua myös muista asiassa aktiivisista tahoista. STM:n hallinnonala on aktiivinen ja hakee ratkaisuja. Kuntien puolelta sote nousee suurena teeman tässä esiin. Korostettiin, että kyse ei ole OKM:n hallinnonalan työstä vaan kansallista ratkaisusta ja toimintamallista, joten työhön toivotaan osallistuttavan ja kutsutaan. On myös syytä huomata, että rakennetaan toimintamallia, jossa mukana on ns. kolmas osapuoli eli yksityinen palvelutuottaja; ratkaisu ei ole julkisen hallinnon sisäiseen tiedonvälitykseen. Tämä tiedon hallinnan toimintatapa vaatii kyvykkyyksien rakentamista julkiseen hallintoon, jotta tieto saadaan liikumaan. Prosessien tulee tukea erilaista tiedon granulariteettia käyttötärpeen mukaan. Lisäksi tulee muistaa, että asiakkaan näkökulmasta jatkossa hänelle näytettyä palvelua voi tuottaa osin julkinen ja osin yksityinen taho. Jotta odotukset pysyvät kohtuudessa, on suunnitelmissa syytä todeta tulevan kahden vuoden tavoiteltu kehitys ja sitten erikseen pidemmän aikavälin, esimerkiksi 3-5 vuotta, kehityssuunnat, kun esimerkiksi lohkokeitjuista alkaa syntyä toteutuksia.

Piirretään puhtaaksi kokouksessa keskustellen käsitelty alustava arkkitehtuurikuva.

Julkisen hallinnon omadata-tukitoimet, toimintasuunnitelman läpikäynti.

Liite 5.

Päätösesitys: Projektiryhmä hyväksyy suunnitelman.

Esittelijä: Suvi Remes

Omadata-palvelu- ja ICT-kehityksen tueksi on sen rinnalle on suunniteltu työpajasarjaa julkisen hallinnon toimijoille. Omadata-näkökulmaan liittyy paljon epäselvyyksiä alkaen sen käsitteestä aina toimijoiden vastuisiin saakka. Hanketoimenpiteenä fasilitoidaan tätä keskustelua suunnitelman mukaisesti ja luodaan samalla yhteisiä toimintaperiaatteita. Alun perin on keskusteltu julkisen hallinnon toimijoiden verkostoryhmästä, mutta lähdetään varsinaisen verkoston lanseerauksen sijaan liikkeelle työpajasarjalla; työstä voi syntyä aktiivinen verkosto ja toimintasuunnitelmassa on alustavasti pohdittu tämän verkoston fasilitointia myös hankkeen päättymisen jälkeen. JUHTA edistää aktiivisesti tietosuojaan liittyviä kysymyksiä, mm. VAHTI-työpajoissa. Toimintasuunnitelma on isoilta linjoilta tarkastettu yhteen näiden kanssa, painotukset erit, mutta molemmat voivat tiedottaa toisensa työstä. Remes pyysi ehdotuksia työpajasarjan nimeksi, jotta sitä olisi helpompi markkinoida ja viestiä myös yksittäisten työpajojen sisällöistä. Ehdotettiin "Omadata YTI-messä" ja "Omadata-puutarha/kasvimaa", jossa yksittäisiä työpajoja voisi mieltä esimerkiksi konseptilla "Porkkanoita omadatatoimiin / hyötykäyttöön".

Projektiryhmä hyväksyi suunnitelman. Päivämäärät tarkennetaan. Jätettiin nimiasia hautumaan.

6 Yhteentoimivuusmenetelmä & välineistö (YTI-TP2)

Käydään läpi vuoden 2018 alussa julkaistavaksi suunniteltu Yhteentoimivuuden välineistö -kokonaisuus.

Liite 6.

Päätösesitys: Projektiryhmä hyväksyy suunnitelman.

Esittelijä: Jaana Nevalainen

Nevalainen kävi läpi liitteeseen kootun esityksen Yhteentoimivuuden välineistön ensimmäiseksi versioksi aiotusta kokonaisuudesta. Suurimmat kehityskohteet tavoitteen saavuttamisessa tällä hetkellä liittyvät koodistoeditorin ja käyttäjähallinnan toteuttamiseen. Käytiin keskustelua välineistön käyttöönotosta ja sen vaatimasta viestinnästä, koulutuksesta ja resursseista. VRK:llä on KaPA-ohjelmasta kokemusta vastaavanlaisesta työkohteesta ja Palvelutietovarannon käyttöönotosta saadut opit hyödynnetään tässä. Koul-

tusten suunnittelu on jo aloitettu ja suunnittelutyötä vie eteenpäin tehtävään dedikoitu henkilö. Yleisesti tietoisuus on jonkin verran jo noussut. Keskeisenä yksityiskohtana todettiin, että Finto-liitoksen puuttuminen tästä versiosta on suunniteltua ja muun muassa vaadittu sparkql-tuki selvitetään.

Projektiryhmä hyväksyi suunnitelman.

Keskustellaan asianhallinnan liitoksista yhteentoimivuusmenetelmän ja välineistön kokonaisuuteen ja mahdollisesta sen muodostamasta työkohteesta.

Esittelijät: Taina Nurmela & Jaana Nevalainen

Helsingin kaupungilla on käynnissä asianhallinnan kehittämiseen liittyvä järjestelmähanke ja kokonaisuuteen liittyen on käyty keskusteluja selvittää Yhteentoimivuuden välineistön hyödyntäminen asianhallinnan kontekstissa. Tiedon ohjauksen näkökulmalla on keskusteltu asiasta Helsingin, VRK:n ja Arkistolaitoksen kesken. Remes totesi, että asia on keskeinen myös Tiedon hallinnan lain valmistelun näkökulmasta; aikataulusta riippuen tästä työstä voisi saada materiaalia myös lakihankkeeseen. Nurmela kertoi, että toimijoilla on ehkä hieman erilaisia fokuksia asiassa, ehkä erilaisia kypsyystasojakin laajemmassa asianhallinnan kontekstissa, mutta tässä olisi yksi konkreettinen, laajaa käyttäjäkuntaa koskeva käyttötapaus rakentaa mallia yhteentoimivuusmenetelmän ja -välineistön kehitystarpeisen keräämiseksi. Konkreettisen yhteisen tekemisen kautta syntyisi myös yhteistä oppimista. Riskinä nähtiin eri toimijoiden todennäköisesti erilaiset aikataulut, mikä voi synnyttää turhautumista erityisesti järjestelmäkehittäjien keskuudessa etenemiseen. Remes kertoi, että YTI-hankkeen keskusteluissa asianhallinta ja liitos tiedonohjaukseen on noussut esiin myös muilta tahoilta ja konkreettista ohjeistusta kysellään. Asian valmistelua jatketaan. Kun valmistelu etenee sille tasolle, että syntyy kirjallista suunnitelmaa, käydään keskustelua myös JUHTAn kanssa.

Tuotiin esiin, että JHS-179-suositukseen liittyvissä kokonaisarkkitehtuurikoulutuksissa on myös käyty keskustelua tiedonohjauksesta ja että viestejä pidetään epäselvinä, myös laajemmin esimerkiksi QPR:n työkalun ja Yhteentoimivuuden välineistön suhteesta. Toivottiin YTI-hankkeelta tiiviimpää osallistumista KA-koulutuksiin tai ainakin materiaalien suunnitteluun. Todettiin, että JHS-179-suosituksen koulutuksilla on oma ohjauksensa ja paras tapa vaikuttaa on antaa palautetta koulutuksiin liittyvän palautejärjestelmän kautta. Palautteiden käsittelylle on oma aikataulunsa ja nämä ovat niitä pisteitä, missä yhteistyötä voidaan kehittää.

7 Tietovirtakartoituksen projektisuunnitelma (YTI-TP3)

Digia Oy toteuttaa "tietovirtakartoituksen" tietovarantojen käytön ja kehittämisen edistämiseksi, samalla selvitetään skenaariovaihtoehtoja tiedon jakamisen ratkaisuiksi. Selvitys on osa sekä YTI-kärkihankkeen työtä (työpaketti 3 "Monipuolinen tiedon jakeluratkaisu".) että JUHTAn tavoitteita.

Liite 7, tiedoksi.

Esittelijä: Anne Kauhanen-Simanainen

Kauhanen-Simanaisen ollessa estynyt, Remes esitteli lyhyesti selvitystyön sisällön ja tavoitteet, jotka on juuri ennen kesälomia saatu muotoiltua projektisuunnitelmaksi. Todettiin, että työ on sen mukaisesti käynnistynyt ja keskusteluja käydään valmistelussa mahdollisiksi yhteistyötahoiksi tunnistettujen kanssa. Työn etenemisestä keskustellaan tarkemmin seuraavassa kokouksessa.

8 Taloustietojen yhteentoimivuus (YTI-TP 4)

Käydään läpi työpaketin tarkentuneet suunnitelmat, jatkokehitystarve sekä projektioinnin tilanne ja VRK:lle suunniteltu rooli toteutuksessa.

Liitepaketti 8.

Esittelijä: Leena Raittinen

Raittinen esitteli työpaketin työlle tarkennetun toimintasuunnitelman, jossa tekemisen liitoksia ja työn vaiheita on tarkasteltu myös suhteessa VRK:n muille työpaketeille laatimiin suunnitelmiin sekä Kuntatieto-ohjelmaan. Lisäksi on laadittu projektisuunnitelma työpaketin työn vaatimalle Yhteentoimivuuden välineistön kehittämiseksi; taustalla on keväällä laadittu esiselvitys asiasta, mutta työtä on päätetty rajata esiselvityksessä esitettyihin tasoihin 1-3. Ajatuksena on, että kehitystehtävä määrätään Väestörekisterikeskukselle, jolla hankkeeseen sisältyvä laajempi välineistön kehittämistehtävä jo on. Valmistelua tarkennetaan vielä, mutta tekemisen pääpaino vaikuttaa asettuvan vuoteen 2018.

Todettiin, että työssä on edelleen tiivis liitos Kuntatieto-ohjelmaan, vaikka hankkeiden työn aikataulutus ei nykyisellä tietämyksellä kuljekaakaan niin hyvin yhdessä kuin aiemmin oli suunniteltu. Kuntatieto-ohjelma vie eteenpäin välineistöllä ylläpidettävistä määräyksistä jatkossa vastaavan toimijan asettamista. Työpaketin työssä on useita erilaisia toimijoita ja siten myös tarvittavan tuen sisältökin vaihtelee; JHS-työryhmille on järjestetty perehdyttämistä ja koulutusta. Edelleen tuotiin esiin huoli kunnista tässä muutoksessa ja korostettiin viestinnän tarvetta. YTI-hankkeen roolin kirkastamiselle on edelleen tarve. Remes totesi, että YTI-hankkeelta on pyydetty puheenvuoro Kuntamarkkinoille. Taloustietojen raportointi ja siihen liittyen XBRL ovat yksi käyttötapaus tiedon hallinnan kehitystyöhön, pitkällä tähtäimellä näitä tulee varmasti lisää ja tätä jatkumoa on viime aikoina koetettu rakentaa hankkeen puheenvuoroihin, jotta työn laajuus asettuisi myös mittasuhteisiinsa.

Rintala toi esiin, että Verohallinnossa on kiinnostus tähän asiaan ja kehitettävää konseptia toivotaan voitavan soveltaa yritystalouden raportointiin. Siksi toivotaan projektin työn tarkkaa dokumentointia, esimerkiksi työn eri vaiheissa tarvittavat työmäärät ovat oleellisia.

9 Yhteinen tiedon hallintamallin valmistelun tilanne (YTI-TP5)

Käydään läpi valmistelun tilanne. Projektiryhmä keskustelelee hallintamalliluonnoksen sisällöstä ja voi esittää muokkaus- ja muita ehdotuksia.

Liite 9.

Esittelijä: Suvi Remes

Remes totesi, että työtä edistetään ja keskusteluja käydään. Hallinta- ja organisoitumismallin nimellä kulkeva asiakirja on luonnoksena avattu VYVI-työtilaan (Tiedostot >> Työpaketti 5) ja sitä lähdetään täydentämään keskustelujen edetessä. Asiakirjan sisältöä ei käyty kokouksessa läpi. Tavoite on edelleen saada tämä hallintamalli syksyllä lausunnoille, sillä työllä on liitos mm. aiemmin keskusteltuun Yhteentoimivuuden välineistön avaamiseen käyttöön.

10 Muut esille tulevat asiat

Keskusteltiin miten hankkeen ajankohtaisista asioista voisi jakaa tietoa entistä tehokkaammin, sekä hankkeen sisällä että sen ulkopuolelle. Hankkeen sisäiseen viestintään ehdotettiin VYVI-työtilassa olevan kalenterin käytön tehostamista. Sinne on nyt merkitty projektiryhmän kokoukset. Keskustelussa todettiin, että merkintöjä voidaan sinne viedä, jos tietoa sitten myös hyödynnetään. Palataan sisäiseen viestintään tulevissa kokouksissa. Kannustettiin, että myös vireillä olevista asioista voi antaa kevyempiä tiedonantoja kokouksiin.

VRK tiedottaa hankkeen työn etenemisestä sekä perustamaansa Slack-kanavan että sähköpostilla YTI-viestintälistansa kautta. Myös projektiryhmän jäsenet ovat saaneet kutsun Slack-kanavan käyttäjiksi ja ovat myös viestintälistalla.

Frosterus tiedotti Finto-työhön liittyen, että YSO-paikat ontologia on avattu käyttöön, sisältäen noin 6600 paikannimeä kuvailevaan paikkatietoon. YSO-ontologia on kesän aikana myös sillattu wikidataan. Lisäksi YSOon on lisätty saamenkieliset labelit kielilinjausten mukaisesti ja linkitetty Lapponica-sanastoon (Poh-

joisten alueiden sanasto). Kiinnostus on ollut suurta uusia ominaisuuksia kohtaan. Keskustelussa todettiin, että myös kuvaileva paikkatieto on tärkeää. Tiedusteltiin, onko asiasta käyty keskustelua esimerkiksi Paikkatietoalusta-hankkeen kanssa tai muutoin suunniteltu tiedotustoimia. Todettiin, että selvitetään yhteistä tiedotustilaisuutta tai työpajaa em. tahojen kanssa, VM:stä ja hankkeen puolesta Anne Kauhanen-Simanainen PATINEn jäsenenä on hyvä yhteyshenkilö asiassa. Samassa yhteydessä tiedusteltiin myös Finto-rajapintojen käyttötilastoja. Vastauksena todettiin, että käyttöä seurataan, mutta että itsenäisenä aiheistona sen muodostaminen ei ole aivan ongelmattonta.

11 Seuraava kokous

Todettiin, että seuraava kokous on aiemmin aikataulutetun mukaisesti ke 27.9.2017 klo 10-12. Kokoustiedot kalenterikutsussa.

Remes muistutti, että aiheita voi lisätä VYVI-työtilan dokumenttiin: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit >> 2017 >> YTI kokousteemat.

12 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.10.

Liitteet (VYVI-työtila)

Liite 1: Edellisen kokouksen muistio
 Liite 2: Projektiryhmän jäsenmuutospäätös
 Liitteet 3a-3e: VRK:n hankeasiakirjat
 Liite 4: MyData muutosvoiman -selvitys
 Liite 5: Julkisen hallinnon omadata-tukitoimien suunnitelma
 Liite 6: Yhteentoimivuuden välineistön 1. julkaisun sisältösuunnitelma
 Liite 7: Tietovirtaselvityksen projektisuunnitelma ja esittelymateriaali
 Liitteet 8a-8b: Toimintasuunnitelma ja projektisuunnitelma
 Liite 9: Yhteisen tiedon hallintamalli-luonnos (ei käsitelty kokousliitteenä)

(Tiedostopolku: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit tai Hankemateriaalit)

<https://vyvi-some3.vyv.fi/vm/yti> (VM:n sisäinen osoite)

<https://vyvi-some3.vy-verkko.fi/vm/yti/> (VM:n ulkoinen osoite)